

מרטיני

תקציר

מוטי הברמן סוגר את הפאב לקראת יום השואה שעומד להתחיל, אך כשלאה, ניצולת השואה נכנסת ומתעקשת לשתות את המרטיני שלה בשעה שמונה בדיוק, העניינים מתחילים להסתבך.

דמויות

מוטי (25) ברמן, ילד מופרע שהתגלגל להיות מבוגר לא יוצלח

לאה (85) ניצולת שואה ערירית

פאב ריק, הכיסאות הפוכים על השולחנות, מוטי הברמן, עובד מעבר לדלפק, מארגן דברים, מסדר, לפתע הדלת נפתחת, מבלי להביט, הוא קורא

מוטי: סגורים! לא פותחים היום

לאה נכנסת פנימה בצעדים מדודים

מוטי: סגור, סגור

היא לא שומעת אותו ולא רואה אותו, היא ממשיכה להתנהל בשלווה, מביטה סביב, לבסוף היא מוצאת כסא אחד שלא הפוך ומתיישבת, מוטי קצר רוח, ממחר אליה

מוטי: גברת!

לאה: הו, שלום לך, תאמר לי, יש לכם מרטיני?

מוטי: לא, אנחנו סגורים, גברת

לאה: סגורים? אבל זה שבע בערב

מוטי: ערב יום השואה, גברת

לאה: נכון, נכון..

מוטי: מצטער

(הוא חוזר לעיסוקיו)

לאה: ובלי קרח

(מוטי נעצר, חוזר אליה)

מוטי: גברת, אין מרטיני עכשיו

לאה: לא, לא, זה ממש חשוב שזה יהיה מרטיני

מוטי: אני לא אומר שאין לנו, אני פשוט אומר שאני לא מביא לך מרטיני, זה ערב יום השואה

לאה: נו, ו...?

מוטי: ו...? מה ו...? לא פותחים פאב בערב יום השואה!

לאה: למה?

מוטי: תגידי, גברת, מה זה? את צוחקת איתי?

לאה: צוחקת? חס וחלילה זה ערב יום השואה, אני פשוט באמת לא מבינה למה

מוטי: מה זה למה? ערב אחד בשנה, אנחנו עוצרים הכל וזוכרים ומכבדים את אלה שנרצחו

לאה: ומה עם אלה שלא נרצחו?

מוטי: מה, הניצולים?

לאה: כן

מוטי: גם אותם

לאה: מכבדים גם אותם?

מוטי: כן, בטח

לאה: יופי, אז תביא לי מרטיני.

מוטי: מה? מה הקשר? מה.. את ניצולה?

לאה: לא

מוטי: טוב, את משגעת אותי כבר! היית בשואה או לא?

לאה: הייתי

מוטי: נו, אז את כן ניצולה!

לאה: אם אתה אומר..

מוטי: טוב, תשמעי, אני באמת מצטער שהיית בשואה, זה בטח היה לא קל, אבל אסור לפתוח היום, זאת לא אשמתי

לאה: מה, השואה?

מוטי: מה זת'ומרת, ברור שהשואה לא באשמתי

לאה: אז באשמתי מי?

מוטי: באשמתי מי השואה? נראה לי הגרמנים, לא?

לאה: ומה עם האלוהים שלך?

מוטי: אלוהים? הוא.. (מהרהר) באמת איפה אלוהים היה בשואה?

(לאה מחווה בידה על הכיפה שעל ראשו)

מוטי (מרים את הכיפה שלו קלות, נופל לו האסימון): אה זה? זה סתם, המשגיח היה פה הבוקר

לאה: מה אתה אומר?

מוטי: כן, הנחיות מלמעלה

לאה: מאלוהים?

מוטי: כנראה, אני לא מבין בזה..

לאה: אז אתה יכול בבקשה להביא לי מרטיני?

מוטי: גברת, תשמעי, אני באמת הייתי שמח לעזור לך, אבל יש הוראה שאסור לפתוח פאבים בערב יום השואה, יש פקחים שמסתובבים בחוץ

לאה: יש הוראה כזו?

מוטי: כן, בדיוק

לאה: אה.. אז אתה רק מציית להוראות..

מוטי: כן, אני לא רוצה שיפטרו אותי, אני עושה מה שאומרים לי

לאה: עושה מה שאומרים לך לעשות, אתה רק בורג..

מוטי: כן, כן, בדיוק

לאה: מממ... הSS היו אומרים את זה הרבה

מוטי: מה?! את קראת לי נאצי עכשיו??

לאה: מה פתאום, אני רק אמרתי, שכבר שמעתי את המשפט הזה בעבר

מוטי: גברת, את ממש מגזימה! לקרוא לי נאצי ועוד בערב יום השואה

לאה: אתה אוסר עלי לשתות!

מוטי: זה לא אני, לי לא איכפת,

לאה: לא איכפת לך מהשואה?

מוטי: מה? לא! מה פתאום! בטח שאיכפת לי מהשואה, מה זה? סבא שלי היה בשואה

לאה: באמת? איפה?

מוטי: איפה? באירופה

לאה: אה, בשואה של אירופה? לא בשואה של הודו? באיזה מחנה??

מוטי: אה.. וואי האמת שהוא תמיד ביעס עם הסיפורים שלו אז לא ממש הקשבתי, נראה לי, אני אגיד לך.. רגע.. לא בוכנוואלד.. לא.. סוביבור.. משהו דכאון כזה..

לאה: מחנה דכאון? משונה..

מוטי (נזכר וקופץ משמחה): דכאו! דכאו! מחנה ריכוז!

(קולט שהוא שמח מדי ואומר את זה בטון של שואה)

מוטי: מחנה ריכוז דכאו

לאה: דכאו, גם כן מחנה.. אושוויץ זה לא

מוטי: בסדר, אושוויץ זה ליגה אחרת, גם אני הייתי שם

לאה: היית באושוויץ? מכיר את צילה גולדבלט?

מוטי: לא הייתי שם בשואה

לאה: מה אתה אומר?

מוטי: הייתי עם התיכון במסע לפולין

לאה: נו, ואיך זה היה?

מוטי: בסדר, כאילו חשוב

לאה: חשוב? נו, נו, מה היה כל כך חשוב? ספר, ספר..

מוטי: לא יודע, לראות את כל המקומות... את יודעת, להרגיש איך זה היה

לאה: ואיך זה היה?

מוטי: סבבה, כאילו עצוב, אבל סבבה

לאה: יופי, אני שמחה שנהנית

מוטי: לא התכוונתי ככה, לא נהנית, אבל היה... את יודעת... היינו מלא חבר'ה וזה

לאה: כן, גם אנחנו היינו מלא "חבר'ה". בהתחלה. אחר כך לא נשארו כל כך..

מוטי מובר: טוב גברת, אני באמת צריך שתצאי מפה עכשיו, הרכבת שלי מגיעה עוד רגע

הסטימר של מכונת הקפה, שמוטי הפעיל קודם, במהלך הניקיון, פולט אדים בעוצמה, מזכיר קיטור של רכבת, שניהם קולטים את זה, מוטי ממחר לכבות אותו.

לאה: תקשיב, תקשיב, בחורצ'יק, אני מוכרחה לשתות את המרטיני הזה ואני מוכרחה לשתות אותו בשמונה בדיוק, תן לי כוס ואני הולכת, אני לא יוצאת בלי המרטיני.

מוטי: טוב, זה לא הולך

מוטי מתעצבן, מתחיל למשוך את הכסא שלה, כשהיא עליו לכיוון היציאה

לאה: מה אתה עושה?? פושטק! תעזוב אותי!

דפיקות רמות על הדלת נשמעות מבחוץ, מוטי עוזב את הכסא קופץ ומתחבא ליד לאה על הרצפה, מפוחד.

מוטי: שיט! זה בטח הם, אם הם יתפסו אותי אני מת

עוד פעם דפיקות

לאה: אתה לא קצת..?

מוטי: ששש! הם ישמעו אותך!

שוב דפיקות, מוטי מתנשף מזיע

מוטי (לוחש): אם הם תופסים אותי, זה 500 שקל בככה

(מקליק באצבעותיו)

לאה: הבנתי..

(היא מפשפשת בתיקה)

מוטי: מה את עושה? את מוציאה טלפון? בלי שיימינג גברת! זה לא פייר! זה לא כוחות! מלצר מול ניצולת שואה, זה כמו תמונות מעזה של ילד מול טנק, זה לא נראה טוב, אני אביא לך, בסדר, מה שאת..

היא ממשיכה לפשפש, מוציאה טלפון טיפש, מניחה אותו על השולחן, הוא משתתק, מוציאה את הארנק שלה ושולפת ממנו 500 שקל, מניחה על השולחן

לאה: עכשיו, אתה יכול להביא לי מרטיני?

מוטי המום

מוטי: מה פתאום? אני לא יכול לקחת ממך כסף

לאה: אתה בטוח שאתה יכול לנהל בר?

מוטי: לנהל? אני? איפה? אני סתם ברמן שעוד שניה מפטרים אותו

לאה: מה פתאום, למה שיפטרו חמד של בחור כמוך

מוטי: כולם מפטרים אותי מתישהו, אפילו מאי, חברה שלי אמרה לי שהיא תזרוק אותי אם יפטרו אותי שוב, כי זה מראה שאני לא מספיק רציני בשבילה או משהו כזה

לאה: נו, היא נשמעת ממש... מטומטמת החברה שלך

מוטי צוחק

מוטי: לא, אני דווקא אוהב אותה

לאה (שוקעת קצת בהרהורים): נו.. זה כבר משהו אחר..

מוטי הולך, מוזג מרטיני, מניח על השולחן שלה

מוטי: בבקשה

לאה: ומטריה כזאת, קטנה, יש לך?

מוטי: מה מטריה עכשיו?

לאה: יש לך?

מובס, הוא הולך להביא והיא קוראת אחריו

לאה: בצבע אדום!

הוא מביא לה

לאה: ותחליש את האור קצת

מוטי: גברת, אני באמת...

לאה: רק קצת

מוטי קם ומחליש את האור, חוזר אליה, היא מוציאה תקליט מהתיק ומגישה לו

לאה: ואתה יכול לנגן את זה בבקשה?

מוטי (צוחק): איפה אני אנגן את זה בדיוק, גברת? זה מלפני איזה 100 שנה

פניה נופלות

לאה: אתה לא יכול לנגן את זה?

מוטי: לא, מצטער

היא נעצבת, הוא מבחין בזה, מתלבט רגע ואז אומר

מוטי: אבל בטח יש את זה ביוטיוב..

לאה: ואתה מוכן ללכת לשם, לבדוק?

מוטי צוחק

מוטי: זה באינטרנט, זה לא מקום

לאה: זה לא מקום?

מוטי: לא

לאה: אבל אפשר לשמור שם דברים?

מוטי: כן, זה מקום אבל לא כמו פה, אי אפשר לגעת בו, אפשר רק לראות משם דברים, או לשמוע...

לאה: כמו זיכרון..

מוציא את הפלאפון שלו ומתחיל לבדוק

מוטי: איך אמרת שקוראים לזה?

לאה (מתעצבנת שהוא לא מכיר): איך קוראים לזה? זה ה"אחיות אנדרוז"

מוטי: אוקיי..

מוטי מחפש ומוצא

מוטי: רוצה לשמוע את זה?

לאה (נרגשת): כן, בבקשה

הוא מפעיל, מוסיקה נשמעת בפאב

לאה: ותשב פה

מחוזה על הכסא לידה, הוא מתיישב, כבר לא מתווכח

לאה: רק לזמן קצר.. אני מבטיחה, אני לא אטריד אותך יותר

מוטי נאנח, מתיישב לידה, היא מוציאה קסקט מהתיק שלה וחובשת לו אותו,

לאה: בחיי, אתה ממש דומה לו ככה

מוטי: דומה למי?

לאה מרכיבה לו את המשקפיים

מוטי: מה את..?

לאה: אוי, מנחם..

לאה: איזה מנחם, גברת?

לאה: לאה, לאה..

מוטי: לאה?

לאה: לולינק'ה שלך

מוטי: אני לא יודע על מה את מדברת..

לאה: אני הרי הזמנתי קפה ואתה שישבת מאחורי, פתאום הסתובבת ונזפת בי.

(מוטי הופך למנחם)

מנחם: זה פאב, את יודעת, לא שותים קפה בפאב, אתם הבורגנים...

לאה מתעלמת וממשיכה לדבר עם גרטה שיושבת לידה

לאה: יש אנשים שפשוט חושבים את עצמם..

מנחם מופיע לידה עם כוס מרטיני ואומר לה.

מנחם: את חייבת לטעום את זה, זה נקרא 'מרטיני', מכירה?

לאה: אתה מוכן להניח לי בבקשה?

לאה מפנה את ראשה הצידה אבל הוא לא עוזב אותה, עוקף אותה ואומר שוב

מנחם: תטעמי, את לא תתחרטי, אני אומר לך

לאה: אדוני, אני מבקשת ממך

מנחם (צוחק): אדוני? אני נראה לך כמו אדוני? מנחם באום לשירותך

לאה: אני לא זקוקה לשירות, תודה

מנחם: תשמעי, זה בסדר, את לא חייבת להתייחס אלי אבל לפחות תרשי לי להזמין אותך לכוס מרטיני אחת, זה משהו, את תשתגעי על זה

לאה לוקחת את הכוס ושופכת אותה עליו תוך שהיא צועקת

לאה: מספיק!

שניהם משתתקים.

לאה: אוי, סליחה, סליחה, אני לא מאמינה שעשיתי את זה, אני ממש מצטערת

הוא מתחיל לצחוק, היא לוקחת מפיות ומנגבת אותו, הוא מלקק את המרטיני שזולג לו על השפתיים

מנחם: זה מעולה, את ממש חייבת לטעום את זה

לאה מתחילה לצחוק והוא מביט בה מוקסם

לאה: והתחלנו לדבר וגרטה השתעממה והלכה ואני בקושי שמת לי לב, וסיפרת לי על המשפחה שלך ועל החלום שלך להיות צלם כי הזמן רץ כל כך מהר ומישהו חייב לתפוס אותו, ודיברנו ואז הגיע השיר הזה ואתה אמרת.

מנחם: בואי!

לאה: אבל אני לא יודעת לרקוד

מנחם: גם אני לא

הוא מושך אותה מהכסא והם מתחילים לרקוד, תוך כדי הריקוד היא מספרת

לאה: ואני עוד לא ידעתי, לא הבנתי מה זה העקצוצים שפשוט לי בכל הגוף, את החום שמילא את הבטן, הייתי בסך הכל ילדה שמזמינה קפה בפאב

מנחם (לברמן): מרטיני בבקשה

לוקח את הכוס, בזהירות

מנחם: מבטיחה לא לשפוך עלי גם את הכוס הזאת?

לאה: איך אפשר לשפוך משהו על פנים כל כך יפות?

מנחם: אני אולי נשמע כמו משוגע, כי אנחנו מכירים רק כמה שעות אבל.. אני חושב ש.. כלומר, אני לא חושב, אני יודע, ש..

היא רק מסתכלת עליו מחייכת

מנחם (מחייך): 'לחיינו' ?

לאה: לפתע הם נכנסו, צועקים, דוחפים, הפכו את הגרמנית של היינה, שכל כך אהבתי, לגרמנית של נביחות וגם אצלך ראיתי את הפחד בעיניים וכשהם גררו אותך משם עוד הספקת ללחוש לי, עם השפתיים:

מנחם: חכי לי עם המרטיני, **(ביידיש):** ווארטן פאר מיר מיט די מארטיני

לאה: והצלחת עוד להבליח חיוך מבעד הפחד..

שמעתי את המשאית שלהם גונחת, נוהמת, כאילו מעכלת את הטרף שנזרק לתוכה ואז מתרחקת ונעלמת. נשארתי לשבת בשקט, האנשים האחרים חזרו לעניינם בזריזות, שוב נשמעו קולות צחוק, קרקושי כוסות ורק אצלי הלך השקט ותפח.

אז חיכיתי

גם כשהבחור שנתן לי יד ועזר לי לרדת מהאנייה, הציע לי לגור איתו, חיכיתי

גם כשהחיל שטיפלתי בו בבית החולים הביא לי פרחים, אני חיכיתי

אפילו במסיבת הפרישה שערכו לכבודי, כשהאיש של הביטוח הציע לי לבוא לטייל איתו בפראג, חיכיתי

אבל אני אגיד לך את האמת, מנחם, אני כבר לא יכולה לחכות יותר, אני מצטערת.

היא משיקה את הכוס שלה בשלו

לאה: לחיינו

שותה שלוק מהמרטיני ומעווה את פרצופה

לאה: אוי, יש לזה טעם של אקונומיקה

לאה חוזרת למקומה, מוטי, המום, מסיר את הכובע והמשקפיים, חוזר לעצמו

לאה: תודה לך

צפירת יום השואה נשמעת, לאה לוקחת את התיק שלה ויוצאת את מהפאב, מוטי נשאר לעמוד, עוקב אחריה במבטו.